

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Навчально-виховний комплекс №9 ім. А. М. Трояна

м. Кам'янець-Подільський

Критерії оцінювання учнів класу фортепіано

ШКОЛИ МИСТЕЦТВ

Форми та засоби поточного і підсумкового контролю

Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються на основі систематичного відстеження їхнього індивідуального розвитку в процесі навчання. Метою контролю є пошук ефективних шляхів для набуття результатів навчання кожним учнем.

Орієнтиром для оцінювання міри ефективності навчального поступу учня є програмні вимоги. Індивідуальні здатності учня можуть впливати на темп навчання, окремі учні з тих або інших причин можуть досягати вказаних результатів раніше або пізніше від завершення зазначеного підрівня. Враховуючи це, в навчальну програму мистецької школи закладено риси рекомендаційного характеру.

Підбираючи навчальну програму, треба враховувати здібності, можливості і ступінь навантаження кожного конкретного учня. У цьому полягає метод диференційованого підходу до учнів. Програма може складатися з творів, що відповідають даному класу навчання, а може бути завищена або занижена на 1-2 класа.

Для моніторингу міри ефективності обраних форм та методів навчання, рівня навчальних досягнень учнів здійснюються заходи **поточного** та **підсумкового** контролю (оцінювання).

- **Поточний контроль** є оцінюванням прогресу учня, що дає змогу викладачеві відповідним чином адаптувати освітній процес. Використання поточного оцінювання дозволяє відстежувати особистісний розвиток дитини, хід опановування нею компетентностей освітньої програми та вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію.

Поточний контроль здійснюється викладачем в процесі навчання, а також може відбуватися по закінченні модуля або семестру. Формами поточного контролю також є публічні виступи протягом навчального року (концерти класу, відділу, школи тощо).

Перевірка технічного рівня учнів (техзалік) здійснюється у формах поточного контролю в терміни, зручні для кожного учня.

- **Підсумковий контроль** результатів опанування навчальної програми за рік здійснюється *у формі іспиту*, на якому перевіряється набуття ключових компетентностей з урахуванням динаміки зростання рівня навчальних досягнень учня.

Під час підсумкового контролю оцінюються всі компоненти навчального матеріалу:

- ✓ володіння належним рівнем виконавської техніки,
- ✓ відтворення характеру та художнього образу музичного твору із застосуванням визначених засобів музичної виразності,
- ✓ майстерність виконання поставленої задачі на рівні свого віку із врахуванням індивідуальних можливостей кожного учня.

Оцінювання на завершальному році опанування навчальної програми передбачає зіставлення навчальних досягнень учнів із конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

I. Критерії оцінювання поточних результатів навчання

Запропоновані критерії оцінювання учня дозволяють виявити динаміку процесів, пов'язаних із віковими змінами, рівнем досягнень, результатів навчання за навчальною програмою.

На *першому-другому* роках навчання виставлення оцінок (у балах) не передбачено, навчальні досягнення учнів підлягають вербальному оцінюванню. Для оцінювання учнів пропонується система з чотирьох рівнів:

1. Початковий - «ще потребує уваги і допомоги»
2. Середній - «досягає результату за допомогою вчителя»
3. Достатній - «демонструє помітний прогрес»
4. Високий - «має значні успіхи»

На *третьому-восьмому* роках навчання досягнення учнів оцінюються як вербально, так і в балах за 12-ти бальною шкалою.

Бальне оцінювання передбачає поділ досягнутих результатів на 4 рівня:

1. Початковий (1-3 бали)
2. Середній (4-6 бали)
3. Достатній (7-9 балів)

4. Високий (10-12 балів)

Поточна (поурочна) оцінка може бути цифровою або словесною, мати заохочувальний характер та виступати у ролі морального стимулу.

II. Критерії оцінювання виконавського рівня учнів на іспитах та академічних виступах

Підхід до оцінювання успіху учнів на академічних виступах та іспитах має бути єдиним для всіх, оскільки у індивідуальному підході до вибору творів викладачі вже врахували ступінь музичних здібностей і можливостей учнів. Оцінка – це показник творчих досягнень та творчого ставлення учня до праці, вона виставляється учневі не за його здібності, а за реальні творчі здобутки.

Критерії оцінювання виконавського рівня учнів дозволяють визначити рівень засвоєння матеріалу, який передбачено відповідною програмою.

Основними критеріями (параметрами оцінювання) є:

- грамотне виконання (відтворення) авторського тексту
- художня виразність
- володіння технічними прийомами гри на інструменті

За 12-бальною шкалою оцінюються наступні контрольні заходи:

- ✓ академічний концерт (І семестр)
- ✓ академічний концерт (ІІ семестр)
- ✓ випускний іспит (ІІ семестр)

За оцінкою «залік»/«не залік» оцінюються наступні контрольні заходи:

- ✓ технічний залік
- ✓ читання нот з листа
- ✓ прослуховування
- ✓ відкритий академічний концерт

«Залік» (без оцінки) - відображає достатній рівень підготовки та виконання на даному етапі навчання.

Вимоги до екзаменаційних виступів

- **Організаційні питання виступу:**

1. Сценічна культура (класичний зовнішній сценічний вигляд; вихід, уклін)
2. Сценічна свобода, артистичність
3. Сценічна витримка (зосередженість, вольові якості)

- **Якість виконання:**

4. Точний текст, відповідний вказівкам автора
5. Безперервне та завершене виконання
6. Виконавська техніка, організація та володіння ігровим апаратом (руки, ноги, корпус)
7. Почуття ритму
8. Володіння основними навичками гри на інструменті:
аплікатура, артикуляція, педалізація
9. Володіння культурою звуковидобування
10. Музичність: фразування, динаміка
11. Емоційність виконання
12. Грамотна інтерпретація музичного твору, що виконується

Проаналізувавши виступ учня з цих вимог, можна визначитися з реальною оцінкою:

10-12 балів.

Найвища оцінка виставляється за бездоганне виконання та виконання всіх вимог. Якщо не виконано одну-дві вимоги, або твір виконано формально правильно, але не музично, оцінку слід знизити на 1-2 бали.

7-9 балів.

Якщо порушено три-п'ять пунктів цих груп, і якщо порушення носять не випадковий характер, гра учня оцінюється балами достатнього рівня.

4-6 балів.

Виконання програми з великою кількістю недоліків, яке є слідством регулярного невиконання домашніх завдань та поганого відвідування занять, оцінюється балами середнього рівня.

1-3 бали.

Вкрай низький рівень володіння музичним інструментом оцінюється балами початкового рівня.

Додаток 1

Загальні критерії виконавського рівня	Бали	Рівні навчальних досягнень
Програма відповідає вимогам. Відмінне знання тексту. Технічно бездоганне, яскраве, артистичне та художньо осмислене виконання. Гарне звуковидобування, розуміння стилю творів, які виконуються.	12	I ВИСОКИЙ
Програма відповідає вимогам. Відмінне знання тексту. Технічно досконале, емоційне виконання, переконливе розкриття художнього змісту твору.	11	
Програма середнього рівня складності. Емоційне виконання на достатньому технічному рівні. Добре володіння різноманітними художніми засобами. Є окремі недоліки випадкового характеру.	10	
Програма середнього рівня складності. Змістовне виконання на достатньому технічному рівні. Мають місце окремі недоліки у фразуванні та динаміці. Грамотне виконання з невеликою кількістю помилок технічного плану.	9	II ДОСТАТНІЙ
Програма середнього рівня складності. Виконання в цілому вправне, але мають місце недоліки технічного та художнього плану. Невелика кількість випадкових помилок в тексті. Є деякі проблеми звуковидобування та балансу звуку між руками.	8	
Програма зниженого рівня складності. Невпевнене виконання з помилками в тексті та порушенням метро-ритмічної пульсації.	7	

Прямолінійне звуковидобування. Технічний розвиток на низькому рівні.		
Комплекс недоліків, який є слідством регулярного невиконання домашніх завдань. Програма зниженого рівня складності. Музичний текст не вивчено в повному обсязі. Виконання програми з великою кількістю недоліків. Мають місце проблеми в організації піаністичного апарату.	6	III СЕРЕДНІЙ
Комплекс недоліків, який є слідством регулярного невиконання домашніх завдань та поганого відвідування занять. Програма не відповідає вимогам. Музичний текст не вивчено. Недостатнє володіння основними навичками гри на інструменті.	5	
Програма не відповідає вимогам. Музичний текст не вивчено. Низький рівень володіння музичним інструментом.	4	
Програма не відповідає вимогам. Музичний текст не вивчено. Вкрай низький рівень володіння музичним інструментом.	1-3	IV ПОЧАТКОВИЙ

Під час оцінювання слабких учнів та дітей з особливими потребами слід враховувати також:

- динаміка розвитку учня, успішність його особистих досягнень (+1бал)
- наявність сформованого стійкого інтересу до музичного мистецтва взагалі та занять музикою окремо (+1бал)

Додаток 2

**Свідоцтво досягнень учнів для оцінювання
з навчальної дисципліни
«Музичний інструмент фортепіано»
(приклад для 1-2 років навчання)**

Характеристика особистих досягнень учня/учениці	має значні успіхи	демонструє помітний прогрес	досягає результату з допомогою вчителя	потребує уваги і допомоги
Демонструє розуміння музичного змісту твору (відповідно до особистого психофізичного рівня).				
Демонструє початково розвинений слуховий контроль.				
Володіє основами культури звуковидобування.				

Демонструє правильну посадку за інструментом.				
Демонструє основи організації піаністичного апарату.				
Демонструє сформовані ігрові рухи з координацією та синхронізацією рухів рук та пальців.				
Демонструє навички відтворення основних артикуляційних прийомів non legato, legato, staccato.				
Демонструє навички відтворення основних аплікатурних формул				
Для відтворення характеру та художнього образу музичного твору застосовує засоби музичної виразності (динаміка, темп тощо).				
Демонструє початкові навички володіння піаністичною технікою.				
Володіє первинними навичками педалізації.				
Читає з листа нескладні одноголосні мелодії.				
Підбирає на слух нескладні мелодії з демонстрацією знань (дитячих, українських народних пісень).				
Знає правила поведінки під час мистецьких заходів.				
Самостійно розбирає та вчить нескладні музичні твори.				
Намагається об'єктивно оцінювати результати своєї навчальної діяльності.				

Додаток 3

**Свідоцтво досягнень учнів для оцінювання
з навчальної дисципліни
«Музичний інструмент фортепіано»
(приклад для 3-4 років навчання)**

Характеристика особистих досягнень учня/учениці	має значні успіхи	демонструє помітний прогрес	досягає результату з допомогою вчителя	потребує уваги і допомоги
Демонструє розуміння музичного змісту твору				
Володіє основами культури звуковидобування. Має розвинений слуховий контроль.				

При виконанні творів грамотно будує музичну фразу, прагне до виразного фразування, вміє слухати та вести мелодичну лінію.				
Під час гри на інструменті демонструє добре організований та розвинений піаністичний апарат.				
Впевнено володіє прийомами виконання штрихів (non legato, legato, staccato).				
Для відтворення характеру та художнього образу музичного твору застосовує засоби музичної виразності (динаміка, темп, агогіка)				
Демонструє впевнені навички володіння виконавською технікою (в межах навчальної програми).				
Володіє основними видами педалізації.				
Читає з листа нескладні твори 2-3 років навчання.				
Підбирає на слух нескладні мелодії з демонстрацією знань (дитячих, українських народних пісень), підбирає акомпанемент під запропоновану мелодію				
Знає правила поведінки під час мистецьких заходів (має відповідний зовнішній сценічний вигляд, грає впевнено, не втрачає сценічної витримки).				
Самостійно розбирає та вчить нескладні музичні твори				

**Свідоцтво рекомендовано заповнювати кожного семестру або раз на рік.*